

ver „quadrare“
ge jrg. — ge-
rus Eruditionis
26, l.v. agmen:
a aciel, Of: qua-
di suos jubet.
1 Kon. 5:17:
.....pretiosos,
Voor wat het
ctum“ betreft:
lini, 1824, 673,

a superbis
onsors
emplum:
rundo
que frontes,
impar
ra normam.

ascendit e solio
s, ut describat
templum. Di-
ea, ut undique
lorum in Prut.
ti consentiant
aan de Open-
meten; tempel
t brengen, tot
nastieve vorm,
el. Voor trans-
formatie“, en
Over de qua-
ustitia beatus,
rond“, undique
masius, Lugd.
gel herinneren
leven in den
is nog bezig,
en fundament

um, ein Buch
ationes, edere
Lewis-Short,
haarin de ge-
wers, bij Gods
Caementarii
noet beverkt,
lo, uithouwen,
steenen, nog
ratif, quader-
elaar, die ru-
de wijst deze
nover ons als
m bekwaamd,
tot het in de
r vijanden be-
ballingschap
ard, etc. Van
Apotheosis,

ilud
tum est
solitum).

zie Vulgaat
in is caemen-
npeibow, of
= 1 Kon.) 5.
6; 1 Par. 23.
0; let ook op
nrum litum,
os: de Heere
and was een
nuden muur;
uo fabri mu-
it illinuntque,
ike het hebr.
its naar God
in, b.v. door
ader van het
g onder aan-

couplet) aan-
niet maar
lan gaat, zie
nder), maar
geeft hun een
ruk („edit“).
veer, tot het
jke associatie
gequadreerde
wers immers
behouden, en
God, Ze wor-
ren (intran-
gd door den

verzoekt de
eeks naar de

WOORD

N TVEER,

r. f4.25 in
alag. Bestel
andel of bij

N.V. - Goes

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Dockes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa. U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds P. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes

Postrekening Nummer 406040 ten name van
BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES
Telefoon 2424

Abonn.: f 4.— per halfj., buitenl. f 10.— per jaar;
losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling.
Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdartikel: Is Europeesche Federatievorming raadzaam? 2. — Kerkelijk leven: „Aan allen de belofte“ — Is dat „gemeene gratie“? (Inzake Amerika). — City-theater en stadsevangeliatie. — Volksdansen! — Proceskosten studentencorps. — Op en om 't kerkplein:

Wat is oecumenisch Christendom? — Zending en Evang.: De kwestie van het evangelisten-ambt, 5. — Lit. en Kunst: Geestelijke Liederen uit de schat van de Kerk der eeuwen, 2 slot. — Aan een jongeren tijdgenoot: Castellum exaltatum. — Gedicht. — Persschouw. — Kerknieuws.

Is Europeesche Federatievorming raadzaam? (II)

HOOFDARTIKEL

*De gevolgen van het formeele prijs-
geven van de onafhankelijkheid van
Nederland*

§ 2. AMERIKA'S STREVEN NAAR DEMOCRATISCHE WERELDEENHEID.

Toch willen we ook aandacht schenken aan de vraag, of de Westers-democratische gedachte — ook bij een christelijke interpretatie — niet te veel een oppervlakkig en uiterlijk verschijnsel is om de geestelijke basis van een eventuele Europeesche eenheid te vormen.

Europa staat namelijk anders tegenover de democratie dan Amerika, bij wie de democratie tot vleesch en bloed is geworden. De krachtige propaganda voor vrijheid en democratie, die thans in de wereld wordt gevoerd, vindt haar oorsprong grotendeels in Amerika — hoewel in mindere mate — in Engeland. Te zeggen dat continentaal West-Europa een krachtig centrum voor democratische activiteit is, ware onjuist. Een maand na het uitbreken van het Koreaansche conflict beklagden sommige Amerikanen zich over de lauwe houding van hun Europeesche bondgenooten. Dit wil niet zeggen, dat men in continentaal W.-Europa vrijheid en democratie niet lief heeft, maar het lijkt soms, dat de dynamisch gevoerde actie voor de democratie den gemiddelden Amerikaan beter ligt dan den gemiddelden Europeaan. De Europeaan vecht voor de vrijheid, als die hem ontnomen is, maar als hij de vrijheid heeft teruggewonnen, is het ideaal bereikt en verbleekt de geestdrift. De Amerikanen houden echter feller vast; ook al zagen zij zelf de vrijheid nog nimmer verloren gaan, toch willen zij blijven strijden voor de vrijheid van de geheele mensheid.

Met de tegenwoordige machtsverhoudingen heeft dit minder te maken, dan men misschien een oogenblik zou vermoeden. Reeds toen Amerika in 1917 den eersten Wereldoorlog in ging, verklaarde president Wilson, dat het er om ging „to make the world safe for democracy“ (de wereld veilig voor de democratie te maken), een leuze, die door de Europeesche geallieerden betrekkelijk slapjes werd overgenomen.

We gelooven, dat dit verschil in „democratisch temperament“ tusschen Europa en Amerika vooral zijn oorsprong heeft in een verschil in de geestelijke structuur, dat er tusschen het Noordamerikaansche volk en de Europeesche volken bestaat.

In protestants-christelijke kringen heeft men wel geprobeerd dit verschil in de eerste plaats terug te brengen tot het feit, dat Europa vele landen omvat, waar in de 17e eeuw de Contra-Reformatie zegevierde, terwijl de Vereenigde Staten van Amerika gewoonlijk onder de protestantsche landen worden gerekend. Tusschen de R. katholieke Europeesche landen en Amerika zou dan slechts een matige verwantschap mogelijk zijn, maar de verwantschap tusschen de el-

genlijke protestantsche deelen van Europa en de Vereenigde Staten van Amerika zou veel grooter zijn.

Evenwel past de geschiedenis van Duitschland niet bij deze opvatting; Protestantisme als Bismarck en Wilhelm II zijn voor velen niet de wegbereiders geweest van de democratie, maar van Hitler. Tijdens den tweeden wereldoorlog heeft men echter dikwijls getracht, speciaal Nederland, Engeland en Amerika voor te stellen als drie in historisch en in geestelijk opzicht sterk verwante naties. Men zag dan niet alleen overeenstemming door den democratischen regeeringsvorm, maar ook door de min of meer puriteinsche levensbeschouwing, die niet alleen bij Nederlanders, maar ook bij vele Angelsaksers wordt aangetroffen. Hierdoor zou een innerlijke verwantschap tusschen deze landen bestaan, die belangrijke perspectieven voor een blijvend samengaan opent. Had niet reeds niemand minder dan dr A. Kuyper Sr zijn lof toegeswaaid aan de pilgrimfathers, de helden van den Amerikaanschen burgeroorlog ter bevrijding van de negers'aven en de tolken van den echten burgergeest uit Nieuw Engeland?²⁾

In algemeenen zin willen we het bestaan van deze verwantschap gaarne erkennen. Maar als hieruit nu conclusies over de geestelijke fundeering van b.v. een Atlantische statengemeenschap moeten worden getrokken, zal een nader onderzoek toch niet overbodig zijn. Want het Puritanisme — weinig zeggende aandoening als het reeds is — moge invloed hebben in Amerika; grooter nog schijnt de invloed van het materialisme. Voor den gemiddelden niet-Amerikaan schijnt de harde kern van de Amerikaansche buitenlandsche politiek meer te bestaan uit dollar-diplomatie dan uit puriteinsch sermoen.

Volgens de Noord Amerikanen zelf vormen de Vereenigde Staten echter een christelijk, vooral protestants-christelijk, land. De overtocht van de „pilgrimfathers“ in 1620 op het schip de Mayflower naar Massachusetts, om zich daar te vestigen, is — naast de Onafhankelijkheidsverklaring en het presidentschap van Lincoln — de belangrijkste gebeurtenis uit het Amerikaansche verleden. De „pilgrimfathers“ en die na hen kwamen, waren inderdaad Puriteinen, die de stichting van de zes staten van het z.g. New England bevorderden: Massachusetts, Maine, Connecticut, Rhode Island, Vermont en New Hampshire, in het uiterste Noordoosten van de Vereenigde Staten. Nog steeds zijn deze zes staten (departementen), die tezamen evenveel inwoners hebben als Nederland, een zetel van puriteinsche traditie. Al hebben de Amerikaansche smeltkroes en de bevolkingsuitwisseling een deel van deze traditie verloren doen gaan, toch is men daar „stijver“ en „fatsoenlijker“ dan op de meeste plaatsen elders in Amerika. De R. katholieke Ieren, die zich later in grooten getale in Boston, de hoofdstad van Massachusetts, hebben gevestigd, pasten

²⁾ A. Kuyper, Ons Program, Amsterdam, 1880, 24.

zich hierbij aan. John Gunther schrijft in zijn bekende boek „Inside U.S.A.“, dat men in de hoofdstad van Maine gerust zijn portefeuille kan laten vallen, omdat een dozijn voorbijgangers hem zullen terugbrengen. De eerste openbare toneelvoorstelling in New Engeland had pas plaats in 1761 en ook heden is er in Boston nog een censuur op boeken en toneelstukken, zoodat zelfs de opvoering van bekende stukken wordt verboden, als in het scenario een onnut gebruik van Gods Naam voorkomt. Dit is dus wel geschikt om veel geruststelling te wekken over het land, waar ook de racketeers en de films uit Hollywood een groote vermaardheid verwerven.

Wie waren echter deze puriteinsche pilgrimfathers? Het waren voornamelijk congregationalisten, d.w.z. leden van een der vele independentistische secten van de Engelsche Kerken. Dit independentisme is kenmerkend voor het Angelsaksische individualisme, en omdat Europa hiermee thans meer dan ooit wordt geconfronteerd, willen we dit in het volgende zoo goed mogelijk probeeren te onderscheiden.

AMERIKA'S INDEPENDENTISME.

Het is opvallend, dat vele aanhangers van de groote 16e eeuwse kerkhervormingen in Europa moeilijk afstand hebben kunnen doen van de middeleeuwsche traditie om de geheele burgerbevolking rechtstreeks door politieke middelen in de Kerk te drijven. In Duitschland ontstonden de luthersche Zwangskirchen, ten onzent heeft Petrus Dathenus het Vlaamsche land onveilig gemaakt, en in Engeland waren het eerst de zelfbewuste Koningin Elizabeth en later de Stuarts, die beurtelings door diplomatie en gestrengheid het geheele volk in de Kerk probeerden te houden.

De Presbyterianen uit de Engelsche staatskerk wilden echter in de eerste plaats leer en kerkorde in gereformeerden zin hervormen, onder handhaving van de kerktocht. Minder zwaar woog voor hen, dat de Kerk dan niet meer het geheele volk zou kunnen omvatten. Belangrijker achtten zij het, dat de Kerk door de door hen voorgestelde hervormingen de wettige voortzetting van de oude Kerk zou blijven, waardoor zij trouwens ook de eenheid met de continentale gereformeerde Kerken zou kunnen onderhouden. De burgerlijke eendracht en de bezieling van het land zou toen wellicht nog zijn te herstellen door een charter, dat het aanwenden van geweld in geestelijke zaken verbood, maar niettemin de erkenning van Christus' Koningschap over den burgerstaat als doel van de samenleving aanwees. Men zal niet kunnen zeggen, dat de Presbyterianen deze consequenties van hun streven in een volledig uitgewerkt stelsel van wetsvoorstellen hebben neergelegd. Maar wel is het waar, dat zij, door eerst de rechten van de Kerk veilig te willen stellen, zich in deze richting bewogen.

Evenwel heeft men in het 17e eeuwse Engeland niet geprobeerd dezen weg te volgen; op het Europeesche continent probeerde men dit trouwens evenmin. Op het continent (Nederland en de luthersche landen) ontzenuwde men de Kerk door de hand te lichten met de kerkelijke discipline. De Kerk werd hierdoor op den duur uitgehold tot een krachteloos gevaarte. En in de Engelsche staatskerk liet men hetzelfde proces zich ontwikkelen.

Maar nu verschilt Engeland van het Europeesche continent toch vooral hierdoor, dat groote groepen geloovigen nog veel verder gingen. Zij wilden niet alleen opheffing van de kerkelijke tucht, maar in geestdrijvend optimisme wilden ze zooveel mogelijk iedere uiterlijke ordening op geestelijk gebied afschaffen. Ook de uiterlijke band met de eene heilige, algemeene,